

Forslaget, at naar man vedtog at forøge det Beløb, som saaledes skulde være til Raadighed til Statslaan til Arbejderboliger, fra 2 til 4 Mill. Kr., maatte man være forberedt paa senere at komme til at gaa videre, og Udvalgets Flertal har nu forøget Summen fra 4 til 5 Mill. Kr., blot fordi det har stillet sig som sandsynligt og sikkert for Flertallet, at 4 Mill. Kr. ikke vil slaa til, men at der kan blive Brug for 5 Millioner. Endelig har Udvalgets Flertal foreslaaet, at man skal gaa bort fra den Begrænsning, der er i den gældende Lov, nemlig at der kun bliver Spørgsmaal om Arbejderboliger i Kjøbenhavn og Købstæderne eller disses Nærhed, nu skal man gaa til Arbejderboliger, der vel at mærke efter den Forstaaelse, som vi bleve enige om ved Loven af 1898, maa forstaaes meget vidtrækkende, til Statslaan til saadanne Arbejderboliger over hele Landet. Den ærede Ordfører for Flertallet sagde, at det, der var Meningen med Ændringsforslaget under Nr. 3, var, at nu kunde Loven finde Anvendelse overalt, hvor der er en større Samling af Smaaakaarsfolk. Det er ganske vist at gaa saa vidt, at der ikke er, jeg havde nær sagt, en Krog i Landet, uden der kan blive Spørgsmaal om, at Folk kunne slaa sig sammen for at opføre Boliger med et Krav paa at faa Statslaan dertil. Det er saaledes blevet til et meget stort Spørgsmaal, der her foreligger, og jeg maa lige over for dette sige, at jeg ganske maa fastholde den Stilling, jeg tidligere har indtaget. Jeg mener, at det er slet ikke Statens Sag at yde Laan som disse til Opførelse af Arbejderboliger. Det er ikke Statens Sag at gøre det, selv om Staten vilde indskrænke sig til at tage en Rente af disse Penge, der vilde svare til den, som Staten maa give for selv at faa de fornødne Midler til at give Udlaanene. Men sandelig endnu mindre, naar man, saaledes som Forholdene ere nu, vil give Udlaan til en Rente af 3 pCt., medens Staten for sit Vedkommende, hvis den skal optage Laan for at skaffe de fornødne Midler, ikke er i Stand til at faa Laan for mindre end $3\frac{3}{4}$ pCt. og rimeligvis endnu mere. Man vil herved skænke de Foreninger, som faa Statslaan til Opførelse af Arbejderboliger, henved $\frac{3}{4}$ pCt. aarlig af Laanebeløbet, og jeg kan ikke se, hvorledes det kan begrundes, at det skal være Statens Sag at gribe ind paa den Maade med Hensyn til Opførelsen af Boliger.

Dertil kommer, at det er meget vanskeligt at fordele disse Midler, naar man ikke vil gaa til det Princip, at man skal

give til alle og enhver, der forlanger det. Det er meget vanskeligt for Statsmyndighederne at gøre det. Det ærede Medlem for Aalborg Amts 2den Valgkreds (N. Christensen) fremdrog et Tilsagn om Laan, som er givet til et Aktieselskab ved Rørdal i Nærheden af Aalborg. Jeg tror ikke, at det er ganske korrekt alt, hvad det ærede Medlem anførte, jeg erindrer ikke Sagen saa nøje nu, men jeg er temmelig sikker paa, at der i de gældende Bestemmelser er mere Garanti for, at Beløbet kommer Arbejderne til Nytte. Men selv om det er saa, kan dette netop tjene som et godt Eksempel paa, hvor overordentlig vanskelig det er for Regeringens Vedkommende at uddele den Slags Laan, her er Tale om. Det ligger ganske anderledes nær for Kommunerne at tage denne Sag i deres Haand. Kommunalbestyrelserne, som kende Forholdene, ere jo ganske anderledes i Stand til at kontrolere, at den Hjælp, der ydes de paagældende Foreninger, er fortjent. Sikkert er det, at hvis man vil gaa til en Ordning som den, det ærede Udvalgsflertal nu her har foreslaaet, kan Staten ikke gaa dertil, uden at man tillige giver Regeringen Bemyndigelse til at optage Statslaan for at tilvejebringe de fornødne Midler. Skulle vi gaa ud over det, der hjemles i Loven af 26de Februar 1898, ud over det, der der stilles til Raadighed, maa Betingelsen være, at der kan optages Statslaan som en Følge af den paagældende Foranstaltning. Men jeg erkender, at det er højst mærkeligt, at Staten skal optage saadanne Statslaan, som her er Tale om, for atter at laane Pengene ud, altsaa være Bankier for forskellige private Foreninger, der danne sig for at kunne skaffe sig bekvemme Boliger. Jeg gentager det, jeg forstaaer ikke, hvorledes man skal kunne begrunde det. Jeg maa for mit Vedkommende fraraade, at man kommer videre ind paa den Vej, som Loven af 1898 anviser; jeg tror, det er en farlig Vej at komme ind paa. Det er vel ogsaa et Spørgsmaal, hvor megen Gavn man i Længden gør derved. At man gør Gavn i Begyndelsen lige over for de Foreningers Medlemmer, der ere saa heldige at faa Laan, tvivler jeg i og for sig ikke paa, men set i det hele og store, er det meget tvivlsomt, om man virkelig gør tilstrækkelig Gavn, om man ikke lammer det private Initiativ og den private Virksomhed derigennem, at Staten giver sig til en saadan Foranstaltning. Det er ogsaa meget tvivlsomt, hvor den Fordel havner, som følger af Statens Laan. I Reglen er det jo saa,